

امام خمینی (ره) اسلام را برای همه شئون زندگی انسان می‌داند

حجت‌الاسلام مهدی نادری گفت: در نگاه امام خمینی (ره) اسلام تمام ابعاد زندگی فردی، اجتماعی، دنیوی و اخروی انسان را در بر می‌گیرد، در حالی که در دیدگاه روشنفکران دینی و سکولار، «دین» فقط بعد اخروی را شامل می‌شود.

حجت‌الاسلام مهدی نادری گفت: در نگاه امام خمینی (ره) اسلام تمام ابعاد زندگی فردی، اجتماعی، دنیوی و اخروی انسان را در بر می‌گیرد، در حالی که در دیدگاه روشنفکران دینی و سکولار، «دین» فقط بعد اخروی را شامل می‌شود.

حجت‌الاسلام مهدی نادری، عضو هیئت علمی موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) در گفت‌وگو با خبرنگار باشگاه خبری فارس «توانا» با بیان اینکه «اسلام» در نگاه حضرت امام (ره) هم دین فردی و هم دینی اجتماعی است، گفت: در این نگاه، ما اساساً تفکیکی بین دنیا و آخرت قائل نیستیم و راه آن سعادت است که قرار است انسان در زندگی اخروی به آن برسد، از همین دنیا می‌گذرد.

وی ادامه داد: تنها وسیله‌ای که انسان برای سعادت‌مند شدن در آخرت در اختیار دارد، زندگی در دنیا است و از راه دیگری نمی‌تواند سعادت اخروی را به دست بیاورد.

این استاد حوزه و دانشگاه خاطرنشان کرد: نسخه‌ای که برای رسیدن انسان به سعادت اخروی پیچیده می‌شود، حتماً باید ناظر به مسائل دنیوی بشر و به خصوص بعد اجتماعی آن باشد؛ چون بشر سعادت اخروی را از راه زندگی دنیا تأمین خواهد کرد و همچنین بخش مهمی از زندگی بشر در دنیا بعد اجتماعی آن است.

* امام راحل دیدگاه‌های سکولار و اسلام حداقلی را رد می‌کند

حجت‌الاسلام نادری ادامه داد: در این حوزه، دو اندیشه دیگر نیز قابل شناسایی است که حضرت امام (ره) با استدلال‌های فلسفی و نقلی آنها را رد می‌کنند.

این استاد دانشگاه در بیان دو اندیشه دیگر گفت: یک تفکر، تفکری است که اسلام را فقط دینی دارای دستورات فردی می‌داند که برای سعادت فرد نازل شده است. سعادت در این نگاه سعادت فرد در آخرت است و به دنیای او حتی به صورت فردی هم کاری ندارد که این چیزی است که ما از آن به صورت عام به‌عنوان سکولاریسم یا جدایی دین از سیاست تعبیر می‌کنیم.

عضو هیئت علمی موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره) تصریح کرد: کسانی مانند مهندس بازرگان در آخرین نظرات خود این مورد را مطرح می‌کنند؛ البته وی در اوایل نظرات دیگری داشت ولی در اواخر عمر خود با نوشتن کتاب «آخرت و خدا هدف بعثت انبیا» بر همین امر تأکید کرد. البته افرادی مانند دکتر سروش نیز بر این تأکید دارند که اسلام یک دین حداقلی است، نه یک دین حداکثری و معتقدند عمده مطالبی که در دین وارد شده راجع به آخرت است و نسخه‌ای برای دنیای بشر ندارد؛ پس در این نگاه دین هم فردی است و هم آخرتی.

حجت‌الاسلام نادری اظهار داشت: نگاه دیگر مربوط به آقای کدیور است که اسلام را در ادبیات خود، به اسلام تاریخی و اسلام معاصر تقسیم می‌کند. مقصود از «اسلام تاریخی» اسلام و مجموعه احکامی است که ناظر به یک زمان و شرایط خاصی نازل شده است و اسلام معاصر نیز اسلامی است که با توجه به مقتضیات زمان و عصر احکامش قابل تغییر است.

وی افزود: امثال آقای کدیور معتقدند اسلامی که تاکنون در حوزه‌های ما رواج داشته، اسلام تاریخی است و فقها و مجتهدان ما تصورشان این است که هر آنچه در قرآن و روایات و سنت پیامبر آمده تا روز قیامت پابرجاست و احکامی غیر قابل تغییر است.

عضو هیئت علمی موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره) در بیان دلایل عقلی و نقلی حضرت امام (ره) در رد این دو اندیشه تأکید کرد: انسان به صورت فردی زندگی نمی‌کند و بخش زیادی از زندگی او در اجتماع و روابط با دیگر افراد تعریف می‌شود؛ پس اگر طبق نتیجه قبلی سعادت اخروی راهش از دنیا می‌گذرد، پس دینی که می‌خواهد سعادت بشر را در آخرت تأمین و تضمین کند، لازم است به جنبه‌های اجتماعی زندگی بشر هم توجه کند؛ این یک استدلال فلسفی است که تفکر حضرت امام (ره) مبتنی بر اوست.

وی ادامه داد: در نگاه درون دینی، اگر ما به دستورات اسلام شریف دقت کنیم می‌بینیم که بخش مهمی از احکام اسلام مربوط به روابط اجتماعی افراد بشر است؛ مسائلی مانند ازدواج، طلاق، ارث، جنگ و صلح، امر به معروف و نهی از منکر، احکام قضایی و ... همه از مسائل اجتماعی است؛ به همین دلیل همه حکومت‌ها در سراسر دنیا به این مسائل ورود پیدا می‌کنند و قانون دارند که اینها تنظیم روابط اجتماعی است.

* حضرت امام (ره) بر وجه اجتماعی اسلام تأکید بسیار دارد

حجت‌الاسلام نادری اضافه کرد: پس اگر اسلام در این زمینه‌ها قانون دارد که دارد؛ یعنی اسلام علاوه بر اینکه احکام فردی دارد مشتمل بر احکام اجتماعی است؛ پس نظر حضرت امام (ره) که می‌فرمایند «بعد مهمی از اسلام بعد اجتماعی اوست» با نگاه درون دینی هم به راحتی قابل تأیید است.

وي در نقد نگاهی که اسلام را به اسلام تاریخی و معاصر تقسیم می‌کند، گفت: ما به عنوان بشر دو نوع نیاز داریم؛ یک نوع نیازهای ثابت و یک نوع نیاز متغیر است. بشر اولیه نیاز به آب و غذا داشت بشر امروز و 10 هزار سال دیگر هم پیوسته به آب و غذا و اکسیژن دارد؛ بنابراین این یک نیاز ثابت است و قانونش هم ثابت است و شما باید حتماً این نیاز را برآورده کنید تا بتوانید ادامه حیات بدهید؛ از این رو اسلام هم برای این‌گونه نیازهای روحی و معنوی انسان قوانین ثابت وضع کرده و اینها دسته قوانین از آنجا که بر مبنای نیازهای ثابت بشر وضع شده قابل تغییر نیست.

وي خاطرنشان کرد: اسلام برای آن بخش از نیازهایی که متغیر است، قوانین متغیر قرار داده است، که قوانینی که در فقه ما از آن با عنوان احکام ثانویه، حکومتی، یا احکامی که در مسئله تراحم بین احکام مطرح می‌شود از این دست است.

حجت‌الاسلام نادری در پایان با صحنه گذاشتن بر دیدگاه امام خمینی (ره) در تبیین دلایل این صحت گفت: اسلام دینی اجتماعی بوده و اینگونه نیست که صرفاً مسائل فردی را مورد توجه قرار داده باشد، بلکه در حوزه مسائل اجتماعی حرف دارد؛ ضمناً اینکه اسلام دین تاریخی نیست که دستوراتش سر تا به پا برای مقطع تاریخی خاصی وضع شده باشد، بلکه خدای متعال که عالم به تمام مصالح است و همه مکان‌ها و زمان‌ها در پیش او حاضر است با نگاه کلی همه احکام را وضع کرده است که بسیاری از آنها با توجه به نیازهای ثابتی که برای بشر است و سعادت بشر بسته به آنها است آن احکام هم ثابت هستند؛ و خدای متعال در دین اسلام در سایر موارد که نیاز به تغییر داشته باشند، راه تغییر را برای آنها باز گذاشته است.